

Алла СУР'ЯК,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і торгівлі
Волинський національний університет
імені Лесі Українки
surjak.alla@vnu.edu.ua

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

В сучасних умовах воєнного стану і водночас розвитку економіки України державно-приватне партнерство набуває більшого практичного застосування та потребує поглибленого теоретичного розгляду якраз у механізмах та реалізації, як об'єднання можливостей держави та бізнесу. Де державно-приватне партнерство є новими, широкими можливостями задоволення потреб суспільства і формою реакції економіки на умови воєнного стану, особливо її базових мотиваційних та стратегічно-важливих завдань.

У державно-приватному партнерстві як держава так і бізнес мають нові можливості у своєму об'єднанні та акумулюванні зусиль для досягнення необхідного і швидкого результату. Тут важливого значення набуває партнерство як нова форма господарювання в короткостроковому та довгостроковому періоді. Кожен із суб'єктів державно-приватного партнерства, у кожному з проектів набуває надійного партнера який має такі самі цілі, але різні можливості, що об'єднуються шляхами реалізації. і таким чином пришвидшують досягнення результатів, яких очікує суспільство.

Механізм реалізації державно-приватного партнерства забезпечує контроль за цим процесом з боку держави та розширює можливості для приватного бізнесу, учасника державно-приватного партнерства. Приватний бізнес має можливість долучитися до важливих та актуальних проектів і отримувати прибутки від цієї співпраці та водночас відповідати за результати, досягнення яких було метою цього проекту державно-приватного партнерства. Приватне фінансування державно та суспільно важливих завдань сприяє зменшенню ризиків як для держави і державного сектора, так і для приватного бізнесу. Що створює умови для теоретичного та практичного поглиблення й розширення можливостей та пришвидшення отримання результатів у державно-приватному партнерстві для важливих цілей розвитку економіки в умовах

воєнного стану. Ці проблеми можуть бути вирішені при більш детальному розгляді праць щодо особливостей інтересів та функціонування суб'єктів державно-приватного партнерства які викладені у працях Дж.Б'юкенена, М.Вебера, Т.Веблена, Е.Дюркгейма, Дж.Коммонса, Д.Норда, та інших.

Сучасна практика керується визначенням що державно-приватне партнерство – це угоди між публічною і приватною сторонами з приводу виробництва та надання інфраструктурних послуг, які укладаються з метою залучення додаткових інвестицій і, як засіб підвищення ефективності бюджетного фінансування.[1]

Європейська комісія про державно-приватне партнерство державно-приватне партнерство це форма співпраці між органами державної влади та діловим співтовариством, метою якої є забезпечення фінансування, будівництва, реконструкції, управління та обслуговування інфраструктури чи надання послуг.[2] В сучасних умовах розвитку економіки України саме ця сутність та особливість державно-приватного- партнерства збігається із найактуальнішими проблемами воєнного часу.

В Україні на умовах державно-приватного партнерства реалізуються проекти у сфері виробництва, транспортування і постачання тепла та розподіл і постачання природного газу, збір, очищення та розподілення води, поводження з відходами, охорона здоров'я, туризм, відпочинок, рекреація, культура та спорт. За даними центральних та місцевих органів виконавчої влади в Україні станом на 01.01.2023 на умовах державно-приватного партнерства укладено 193 договори, з яких реалізується 18 договорів (9 - концесійних договорів, 5 - договорів про спільну діяльність, 4 - інші договори), 162 договори не реалізується (116 - не виконується, 46 - розірвані / закінчився термін дії), 13 призупинені у зв'язку зі збройною агресією російської федерації.[3]

Механізм державно-приватного партнерства узгоджує дії учасників державно-приватного партнерства та зацікавлених сторін для спільного результату та соціальнозначимого ефекту. Зацікавленими сторонами державно-приватного партнерства є особи, залучені в проект або зацікавлені в ньому, а також установи й організації які не входять до основної команди проекту, але залучені до нього опосередковано. [4] Зацікавленими сторонами проекту державно-приватного партнерства є:

- міністерства та центральні відомства;
- державні органи, які беруть участь в проекті, або можуть впливати на нього (надання дозволів);
- законодавчий орган та органи місцевого самоврядування;

- підрядники приватного сектора, постачальники послуг та організації, які забезпечують фінансування;
- землевласники, що зазнають впливу від реалізації проекту;
- мешканці та підприємства сусідніх населених пунктах;
- майбутні та потенційні користувачі інфраструктури чи послуг;
- неурядові та наукові організації.

Реалізація проекту державно-приватного партнерства розпочинається з розробки та оцінки концептуальної записки проекту державно-приватного партнерства. Ініціатор підготовки концептуальної записки, після завершення визначення зацікавлених сторін та аналізу їх інтересів, проблем, інформаційних потреб, каналів зв'язку і ймовірного впливу проекту створює схему основних факторів впливу, для визначення важливих точок входу та взаємодії із зацікавленими сторонами і сформулювати комунікаційні стратегії та їх план. Стратегія залучення до проекту передбачає визначення цілей, бюджету та розподілу відповідальності зацікавлених сторін як безперервної взаємодії у процесі, і регулярному доповненні з врахуванням актуалізації в умовах воєнного стану економіки.

Таким чином, державно-приватне партнерство як механізм забезпечення задоволення потреб суспільства для зростання економіки та удосконалення політики, що широко використовується у світовій практиці господарювання. Для розвитку економіки та в умовах воєнного стану має нові можливості. В сучасних реаліях це може збільшити перспективи економіки України та збільшити розвиток державно-приватного партнерства щоб активізувати бізнес у забезпеченні інвестиційних можливостей для задоволення суспільних потреб та інтересів сучасного розвитку.

Отже, формування практики державно-приватного партнерства через механізм його удосконалення розвиває економіку. активізує державно-приватне партнерство що сприятиме економічному зростанню України.

Список літератури

1. Public-private partnerships in Europe – before and during the recent financial crisis [Electronic resource]. Economic and Financial Report 2010/04 / European Investment bank. Available at: <https://www.eib.org/en/publications/efr-2010-v04>
2. Commission of the European Communities. Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts

and Concessions [Electronic resource].–Available at:
http://europa.eu.int/comm/internal-market/publicprocurement/ppp_en.htm

3. Міністерство економіки України:
<https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini>

4. Міністерство економіки України:

<https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=2bc79196-a3b2-41a9-86e2-f55f9a8f5c9c&title=MetodichniRekomendatsii>